

הרב שלום נח סג"ל ווייס

רב דומ"ץ אורשיווא

מחבר ספרי תיקון עירובין ג"ח, ושו"ת בנין שלום ו"ח

בענין עירובי חצרות במחנה הקיץ, וכן להמתאכסנים במלון [האטע"ל]

לעי"נ אמי מרת חי' רעכיל ב"ר משה ע"ה, י"ג תמוז תשנ"ז לפ"ק

או שאין עמהן דירודין בחצר אינן צריכין לערב, ובגמ' שם אמר רב יהוד' אמר רב במקבלי פרס שנו ופרש"י ותוס' שם דהיינו שאינם אוכלין ממש על שולחן אביהן, רק הם מקבלים פרס מהם¹, והיינו שנוטלין הוצאה מבית אביהם² וכולם נמשכין בו וכיחידים הן, [ראה בתוס' שם להלן עט ע"ב לחד תירוצא, וברא"ש שם דלא מקרי מקבל פרס אלא א"כ נוטל מאכל ומשתה ממש, אמנם כבר פסק הב"י סי' ש"ע סעיף ה' דל"ש מעות ול"ש מזונות ממש הרי הוא בכלל דין מקבל פרס] ובגמרא (שם עג ע"א) מבואר דכן הדין בתלמיד אצל רבו, [שתלמיד קרוב אצל רבו כבן אצל אביו, ותלמידי החכמים נקראים בניהם כמו בני הנביאים, חידושי הרשב"א שם] כיון שהן סומכין על רבם אין צריכין לערב, ונחלקו (בגמרא שם) בדין נשים המקבלות פרס מבעליהן ואוכלין לעצמם, וכן עבדים מקבלין פרס מרביהן, ודעת הרמב"ם (פרק ד' מהל'

[א] בענין עירובי חצרות במחנה הקיץ (קעמפ) שחזן מתלמידי הישיבה, יש בו הרבה דירודין כמו מלמדים ופועלים וגם הרבה משפחות בני כולל, ונוטלים מאכלם מבית התבשיל הכללי, ואוכלים כל אחד בביתם, אמנם כמה מהם שרוב מאכלם הם מביתם, ורק מעט נוטלים משם כמו פירות וירקות, וכן שותים קאפה בבית המדרש, אי צריכין לערב עירובי חצירות.

[ב] וכן להמתאכסנים בהאטע"ל, ואוכלים מבית התבשיל הכללי כל אחד בתוך חדרו, ויש מקומות שכולם או רובם אוכלים ביחד בחדר אחד כל הסעודות, ויש שאוכלים רק סעודה אחת או שתיים ביחד בחדר אחד, אי צריכין לערב יחד עירובי חצרות, וכן שכירות רשות אם יש שם עוד דיירי עכו"ם.

א

במתני' (עירובין עב ע"ב) האחין שהיו אוכלין על שלחן אביהם וישנים בבתיהם וכו'

1. ובפסקי ריא"ז (שם פ"ו הל' ד') נראה דאפילו מקבלין רק אוכל של שבת, הרי הם בכלל מקבלי פרס, וכן מצינו דאם אוכלין על שלחן אחד אפילו רק בסעודות שבת ובחול אוכלים בביתם לעצמן מהני, ראה אורחות חיים (מלוני הל' עירובין דין טז) שו"ע הרב (סי' ש"ע הל' ו') תזו"א (סי' צ"א א"ק א').

כאשר מקבלים פרס בשכר מלאכתם או בקניה

2. מלשון רש"י שכתב דמקבלים הוצאה מבית אביהם, לכאורה נראה דהיינו בחנם, וא"כ במקבל פרס בשכר עבודה, וכ"ש אם קונה המאכל במעות, שפיר יש לומר דאינו בכלל היתר מקבל פרס, דרק במקבל בחנם נחשב כאלו דר שם דהרי בזה נגרר ונמשך בתר בעה"ב, אבל בקונה במעות הרי נחשב כבעה"ב לעצמו, וכן נראה מדברי החיי אדם (כלל עג הל' יב) שכתב וז"ל אבל בן המקבל פרס מאביו וכו' לא מבעיא אם אוכלין ממה שמבשל האב דא"צ לערב, אלא אפי' אם רק מקבלין מעות לקנות בהם צרכי אכילה, אעפ"כ נחשב כאלו דרים בחדר אחד ונחשבים מבני ביתו, דאלו נגרר דעתם אחר מי שמספיק צרכיהם עכ"ד, ומקבל מעות מאביו בוודאי דהיינו בחנם, וע"כ המתאכסין במלון [האטע"ל] וכל אחד קונה ונוטל סעודתו לתוך חדרו, אין זה בכלל מקבלי פרס כיון דמה שמקבלים הוא בשכר ולא בחנם, וכן העלה בשו"ת יושף (אוי"ח ח"א סי' ר"ו) וע"ש בשו"ת חרות יעקב (סי' קכ"ה ד"ה נחזר לדיון).

מלאכתו, או בשביל טעם אחר, הוה כבעה"ב בפנ"ע ואוסרין זה על זה.

אמנם בתוס' (לעיל שם עב ע"א ד"ה ומודין) כתבו וז"ל ומיהו אם יש לאדם סופר או מלמד בביתו או כעין אותן הבחורים הבאין ללמוד תורה ושרויין כל אחד בחדר או בעלייה בפני עצמו וכו' אין אוסרין זה על זה, כיון שכולם משתמשין בתוך הבית בכל עיסקי תשמישתיה באפייה ובבישול ובכל דבר חשיבי כולהו כאילו אוכלים וישנים במקום אחד, אע"פ שיש להם פתח לצד רה"ר הכל נקראים על שם בעל הבית, ועוד דאין משאיל להם רשותו לאסור עליו³ ולא זה על זה, ומצי לסלוקינהו וכו'.

הרי בזה לכאורה דדעת התוס' דמקבל פרס מהני אף למי שאין לו קרבות הנ"ל כאב אצל בנו ורבו לתלמידו, וגם כסופר ואינך דנקטו בדבריהם מהני, אמנם באמת הרי התוס' כתבו ב' נמוקים לזה⁴, א' שכולם משתמשין בתוך הבית באפייה ובבישול, והב' דאין משאיל להם רשותו, וא"כ שפיר יש לומר דבאמת בטעם זה דמקבל פרס לחוד לא מהני, ונכ"כ המהרי"ק בתשו' שורש מ"ו הובא בכ"י, ובמחצה"ש סי' ש"ע ס"ק ח' ובטו"ז שם ס"ק ו' ועוד יש לעיין בלשון התוס' שכתבו שכולם משתמשין בתוך הבית בכל עיסקי תשמישתיה באפייה ובבישול ובכל דבר חשיבי כולהו כאילו אוכלים וישנים במקום אחד, וא"כ אפ"ל דזה שמבשלים שם ומשתמשים שם בכל דבר זה מהני יותר מרק מקבל פרס, ושפיר יש לומר דמקבל פרס לחוד לא מהני אצל שאר בני אדם שאין נגרר דעתם

עירובין הל' ו' והמחבר (סי' ש"ע סעיף ו) דמהני בין בנשים ובין בעבדים עיי"ש.

והנה מדנקטו בגמרא רק הדין באחין ותלמיד ונחלקו באשה ועבד, וגם אבעי להו בתלמיד אצל רבו, הרי דלא מהני קבלת פרס רק בהני דמנו כאן, וכמ"ש הריטב"א (עירובין שם ד"ה ר' יהוד' וז"ל ולמדנו משמועתינו דלא מהני קבלת פרס, אלא למי שיש להם צד שייכות וחבור כעין אב ובניו או נשים ועבדיו והרב ותלמידו, אבל לא לאינש דעלמא עכ"ל).

וכ"פ הרשב"א בעבודת הקודש (בית נתיבות שער רביעי הל' ה') וז"ל היו מקבלים הבנים פרס משלחן אביהן והולכים ואוכלים וישנים כל אחד בביתו וכו' או שאין דיורין אחרים עמהן בחצר, כל שנוטלין פרס משלחן אביהן אין צריכין עירוב לכל אחד ואחד, אלא עירוב אחד לכולן, שדעת הבנים קרובה אצל האב, והרי הן כאחד, ולהלן (שם הל' ז') כתב עוד תלמיד המקבל פרס מרבו הרי הוא כבן המקבל פרס מאביו, אחד מבני החצר שהי' מקבל פרס מאחד מחביריו בני החצר, הרי הוא אוסר ואפילו אין דיורין עמהן.

הרי דעת הרשב"א והריטב"א דמקבל פרס מהני רק לבנו אצל אב ותלמיד אצל רבו, וכן אשה אצל בעלה ועבד אצל רבו, הא לאחר לא מהני, וכ"פ החיי אדם (כלל עג הל' יב ובנשמת אדם שם אות ח') דבאלו שאין נגרר דעתם אחר בעה"ב לא מהני מה שמקבלים פרס מבעה"ב, וכ"פ החזו"א (הל' עירובין סי' צ' אות לא) והמ"ב (סי' ש"ע ס"ק ג') ובערוך השלחן (הל' יח) וז"ל אבל איש זר המקבל פרס בעד

3. וכבר תמה ע"ז במאמר מרדכי (סי' שע אות ו, הנה הוא כתב לתמוה כן ע"ד מהרי"ק אמנם מקור דברי מהרי"ק הם מתוס' הנ"ל) דאמאי לא פטרוהו מדין אורח, ועכצ"ל דמייירי בנתארח שם ליותר מל' יום, ראה בשו"ת ויען יוסף (או"ח ח"א סי' ר"ו) שכתב להעיר גם על זה, דמשמעות הפוסקים (הובא במ"ב שם בשעה"צ אות טז) דביכול לסלקן בכל שעה שירצה אף בנתארח ליותר מל' יום אינו אוסר עליו, וכיון שהתוס' סימו דיכול לסלוקינהו, אי"כ למה לי טעמא דאפיה ובישול, ואפשר לומר דאין דין אורח אלא באם יש לבעל הבית תפיסת יד, דהיינו כלים שאין ניטלין בשבת באותו חדר, והכא מייירי דאין לו תפיסת יד, להכי בעי הני תרי טעמי, וכן משמע באל"י רבה (אור"ק ח') עכ"ד.

4. בחזו"א (הל' עירובין סי' צ' אור"ק לא) כתב וז"ל נראה דדוקא בהני ג' טעמי שרינן, אבל לא בחסר אחת מהן, דבמצי לסלוקינהו לחוד לא שרינן שהרי בנשים ועבדים פליגי וכו' אע"ג דמצי לסלוקינהו מבית לבית, וע"כ לא שרינן אלא משום שאשה לגבי בעלה ועבד לגבי רבו, הרי הוא כאחד וכן בתלמיד לגבי רבו, אבל אחריו לא, וכן הטעם שלא השאילן ע"מ לאסור עליו שייך גם באשה ועבד, ומ"מ לא מהני רק כנ"ל, וכן ע"כ צריך גם טעם משתמשין ביחד בכל התשמישין בבית וזהו מחשיב להו כאורח עיי"ש.

אכילה בבית בעה"ב וגם הבית אינו מושכר להם רק מושאל להם מסתמא לא השאלם אדעתא שיאסרו עליו, אבל אם החדר מושכר לו אע"פ שהוא מקבל פרס מבעה"ב לא מהני אא"כ יש לבעה"ב תפיסת היד בבית עכ"ל, ובהל' יב כתב ודוקא באלו שאין נגרר דעתם אחר בעה"ב לא מהני מה שמקבלים פרס מבעה"ב, אבל בן המקבל פרס מאביו וכו'.

הרי דס"ל לחיי אדם ג"כ כדעת הריטב"א והרשב"א דלא מהני קבלת פרס רק לאותן שדעתן נגרר אחר בעה"ב, ומ"מ אם אופים ומבשלים בבית בעה"ב ונוסף לזה שהבית מושאל להם ולא נשכר מהני.

ועתה נחזי מה דקמן לדינא, בתלמידים הדרים במעוני הקיץ (קעמפ) לכאורה הו"א דינים כדן תלמיד אצל רבו דמהני קבלת פרס, אמנם בתלמידים בישיבה בזמנינו יש להסתפק אי יש להקל להם מדין מקבלי פרס, חדא דהרי הם משלמים בעד אש"ל, א"כ אפשר דאינם בכלל מקבלי פרס, וכמ"ש לעיל דסתמא דמילתא נראה דמקבלי פרס היינו בחנם, ועוד ראיתי [בנתיבות השבת פרק כז או"ק טו] דיש לעיין בנ"ד דהרי קבלת פרס כהיום בישיבה אינו מרבו מהראש ישיבה רק מהנהלת הישיבה, ואין הראש הישיבה בעה"ב של הישיבה, וא"כ אינו אוכל אצל רבו כלל, אמנם במקום שיש רבי ומנהיג העדה דכולם נכפפים אליו בזה אפשר דמהני, דהרי עכ"פ מנכסי שלו

אצל בעה"ב וצ"ע, ועכ"פ באחד מב' אופנים אלו יש להשוות דברי המחבר דמעתיק (סי' ש"ע סעיף ג') דברי הר"י בתוס', ולהלן (שם סעיף ה' ו') מעתיק דין בן אצל אביו ותלמיד אצל רבו, דנראה דדווקא להם מהני קבלת פרס והבן.

והנה הרשב"א בחידושיו שם (ע"ג ע"א ד"ה הא דבעא) באמת דחה דברי התוס' הן בדין דלא השאיל לו ע"ד לאסור, וכתב עוד ועד כאן לא התיר ר' יהודה בן בבא אלא במקבלי פרס, הא בשאינן מקבלין פרס, כולי עלמא מודי דאסרי, ובישראל המקבל פרס מאחר שאינו אביו או רבו אוסר הוא לכולי עלמא, דהא בתלמיד אצל הרב איבעיא להו, הא באחר שאינו רבו פשיטא להו וכו', וגם הריטב"א (בחידושיו שם עג ע"א ד"ה ר' יהוד' בן בבא) דחה דברי התוס' הנ"ל וכתב ג"כ כדברי הרשב"א הנ"ל דבישראל המקבל פרס מאחר שאינו לא אביו ולא רבו אוסר הוא לכ"ע, וא"כ לכאורה מצינו שנחלקו בזה התוס' עם הריטב"א והרשב"א.⁵

אמנם דעת החיי אדם (כלל עג יא) לכאורה⁶ להשוות דבריהם שכתב וז"ל בעה"ב שיש לו סופר או מלמד וכיוצא בו, שהשאיל להן בית בחצרו אפי' לזמן ארוך אע"פ שאוכל וישן שם ועושה שם כל צרכיו, אם אופה ומבשל בבית בעה"ב, הרי הם כבני ביתו וא"צ לערב, דכיון דאיכא תרתי שמשמשים בצרכי

5. בשו"ת עמק התשובה (כ"ב ס"ו כה) כתב דאמנם בבית חולים נראה טובא דחולים השוכבין שם נחשבין כעבדים ובנים ותלמידים הואיל ומחמת חוליין משועבדין הן להמאכלים שנותנין שם בכ"ח.

ובעצם שלטול בבתי חולים כתב סברא להתיר, דחשיב כאורח בעלמא היות והרופאים ומשמשיהן יש להן רשות ליכנס ולצאת בחדרי החולים מתי שירצו, ואין החולים יכולין לסגור את עצמן בחדריהן וכיון שכן בוודאי אין החולים נחשבין לדיווין שיאסרו, ונידונין כאורחים גמורים שבבית שמתאכסנים בבית בעל הבית, שאם הוא באופן שבעה"ב יכול ליכנס ולצאת בהחדר של האורח בוודאי אינו נחשב האורח לדיוור בפני עצמו, והה"נ בכ"ח הא אין החולים יכולין לסגור עצמן בדירה ככה"ג בוודאי אין נחשב לדירה, וטעם זה נלענ"ד הוא מאוד מוכרח להחשיבן כאורחים בעלמא בבתי החולים עכ"ד.

הנה אי מדין אורח, מהני דווקא אם יש שם בעה"ב קבוע, ובדרך כלל זה אין המציאות, אמנם בסברא הנ"ל אפ"ל דאין זה מקרי בית דירה מיוחד כלל, והרי הוא כעשרה בני אדם הדרים בחדר אחת דאינו אוסרת, כמ"כ הני חדרים אינם נחשבים לדיוור בפני עצמו.

6. כתבתי לכאורה דא"מ דמה דס"ל דבעינן תרתי הוא כסתימת לשון התוס' וכמ"ש הב"י בשם מהרי"ק (הובא בדברינו בפנים) ומה דס"ל דמקבל פרס מהני דווקא באלו, אפשר מדעת עצמו כתב כן כנראה מסוגית הגמרא, אמנם נשמט אדם שם הביא מקורו מדברי הרשב"א והריטב"א, וצ"ע דהרי הם חולקים בהדיא על דברי התוס', ראה במ"ב ביה"ל.

אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות, אלא אם כן זיכה להם ע"י אחר, דבהזמנה לבד עבורם לא נקנה להם, ואינו דומה להא דפת משותף, אמנם כבר כתב המהרש"ם בתשו' (ח"ג סי' רצ"א) ע"ז וז"ל ויש להעיר מדברי הה"מ (פ"א מהל' עירובין הל' י"ט, והוא בגמרא עירובין עג ע"ב, הובא באו"ח סי' שס"ו סעיף יא) גבי בני חבורה שהיו מסובין וקידש עליהם היום דסומכין עליו משום עירוב דהיינו כשהיו מסובין אצל א' שזימנם לאכול משלו, ואף שהמערב צריך לזכות משלו, בכאן סתמו כפירושו שכל שזימנם לאכול על השלחן הרי זה זיכה להם את הכל עיי"ש, וכה"ג כתבו התוס' בעירובין (עג ע"ב ד"ה בני חבורה) ואע"פ שלא זיכה להם סומכין על פת שעל השלחן דכזכו בו דמי וכו' עיי"ש ואלו משום קולי עירבו מקילין בזה בדרבנן עכ"ד, ועכ"פ גם בלא"ה בנ"ד אין הנידון בדיעבד רק לכתחלה, והי' עצה לזה לזכות להם ע"י אחר מקודם השבת, אמנם לכתחלה בוודאי המצוה לערב בפת, ורק בדיעבד סומכין על שותף של קדירה, וע"כ מן הנכון לזכות להם ע"י אחר מהפת מהחלות המונח בבית התבשיל ומוכן לכולם.

וכן אם יש להם בבית המדרש פת לכולם לצורך סעודת שלש סעודות, הרי זה ג"כ נידון כעירוב, וא"כ אין צריכין לערב, והנכון גם בזה לכתחלה לזכות לכולם ע"י אחר מקודם השבת וכנ"ל, ומ"מ עדיין צריכין שכירות רשות מהעכ"ם אם יש בתוך היקף העירוב עכו"ם.

ואם הסעודה ג' הם אוכלים כולם יחד בבית המדרש וכדומ' במקום אחד, או אפילו כל אחד אוכל משלו, או מקבל האוכל בשכר אינם צריכים לערב כלל, וכמבואר (שם סעיף ד') בדין אנשי חצר שהיו כולם אוכלים על שלחן אחד וכו' אינם צריכים עירוב מפני שהם כאנשי בית אחד, וה"ה בזה, אמנם יש לדון אי מהני

הם והוא דואג עליהם, ומ"מ גם זה הוא רק אם רבו דר שם, אבל אם אין רבם דר שם באותו מקום לא מהני, וא"כ שפיר יש מקום לעיין גם מטעם נידון זה, ועכ"פ גם מטעם הנ"ל יש לעיין אי יש לפטור התלמידים מעירובי חצרות מדין קבלת פרס.

וכן הפועלים ובפרט בני משפחות אף שהם תלמידים כנ"ל צ"ע להתיר מטעם תלמיד לפני רבו, וכן הרי הבתים נשכרים להם, ולא שייך גם טעם התוס', וכן מאכליהם בשכר וא"כ פשוט דאין להתיר מדין קבלת פרס.

ב

ומ"מ הי' אפשר לדון ולהתיר מטעם שכל מאכליהם מונחים במקום אחד והיינו בבית התבשיל ומהני לעירוב, ולא שא"צ לערב אלא דזה נחשב לו כעירוב, וכמובן דהיינו דווקא באופן שכל אחד יש להם פת או תבשיל חשוב מונח שם בקדירה אחת לכולם⁷, אמנם יש נפק"מ בזה בסדר קבלת התבשיל, אי מקבלים כל המאכלים בערב שבת, או רק מאכלי ליל שב"ק הם נוטלים בערב שבת, אבל סעודות יום שב"ק הם נוטלים בבוקר, דאם מקבלים כל מאכליהם בערב שבת, בוודאי צריכין לערב עירובי חצירות, אבל אם מקבלים מערב שבת רק סעודות ליל שבת, וסעודות יום שב"ק הם נוטלים בבוקר, א"כ לכאורה יש לכולם בערב שבת ביהש"מ שותפות פת ושאר מאכלים בבית התבשיל, כמו קדירת הטשאלנט, וכיון שכולם יש חלק בהם סומכין עליו משום עירוב וכמבואר במחבר סי' שסו (סעיף יא) דאם יש להם פת בשותפות בא' מן הבתים סומכין עליו משום עירוב.

אמנם לכאורה צ"ע אי מהני דהרי עדיין לא זכו בהם, ויש להם רק רשות וזכות בו, וכל שלא זכה בהם עדיין הוא ברשות בעלים, וכמבואר במשנה (ביצה מ' ע"א) מי שזימן

7. ז"ל החיי אדם (כלל עג הל' טו) אע"ג דלכתחלה צריכין לערב דוקא בפת, מ"מ נ"ל דאם מבשלין יחד קדירה א' סומכין ע"ז משום עירוב בדיעבד אם שכחו ולא ערבו, אבל אם עשו מאכל יחד וחלקו ובשלו כל אחד בקדירה לבד, אינו מועיל דהעירוב שהם שותפין בו צריך להיות בכלי אחד דוקא בין השמשות, וכן הא דאין לערב בפת המוכן לסעודה, הוא ג"כ רק לכתחלה, וכמ"ש בשו"ת מהרש"ם (ח"ג סי' שע"א).

לזה כשאוכלים כן ביחד רק סעודה אחת, ובפרט סעודה הג' וצ"ע, וכ"ש שלא מהני מה ששותין ביחד קאפה בבוקר כולם בחדר אחד המיוחד לכן, שוב מצאתי בספר תשורות ש"י, ובספר ערוך השלחן (סי' שע הל' יז) וז"ל דמה שכל אחד ישן בחדר בפני עצמו וגם שותה שם תמיד ואוכל שם אכילת עראי, מ"מ א"צ עירוב, כיון "דבסעודות הקבועות" אוכלין בחדר אחד וכו' עכ"ל, הרי דבעינן שיחא נאכלין יחד כל הסעודות הקבועות, ולא מהני אוכלים על שולחן אחד לסעודה אחת לבד.

ג

אי מהני תפיסת יד בכלים הנשכרים לצורך האורחים

ומה שיש לדון עוד מדין תפיסת יד, המבואר בשו"ע סי' ש"ע (סעיף ב') בעל הבית שיש לו הרבה בתים בחצר והשאלין או השכירן לאחרים, ויש לו בכל אחד מהם דברים שאינם ניטלים בשבת מחמת כבודן או מחמת איסור שהם דברים שאסור לטלטלם אפילו לצורך מקומן אין הדריים בהם אוסרים עליו, לפי שנעשו כולם כאורחים אצלו, ולפיכך גם הם מותרים להוציא מבתיהם לחצר א"פ שלא נתנו עירוב וכו', וא"כ הרי בכל החדרים מונחים כלים וחפצי בעה"ב כמו מטה כסא ספסל, מקרר תנור וכדו' דברים שאינם ניטלים

מחמת כבודן, נע"י מג"א שם ס"ק ג', אמנם הפרמ"ג (א"א ס"ק ב') מעתיק שם דברי הא"ר (ס"ק ב') וכן העתיקוהו שאר אחרונים לקיים דברי השו"ע] וא"כ דיש להבעה"ב תפיסת יד א"צ לערב, הנה כמה דוחקים בדבר חדא דידוע שיטת המהרש"ם (שו"ת ח"ה סי' לד) ועמו גדולי האחרונים ה"ה בשו"ת דבר אברהם (ח"ג סי' ל') ובשו"ת בית ישראל (סי' ע"ה) והחזו"א (סי' צ"ב או"ק כח) ובשו"ת משנת יעקב (סי' נ') ובשו"ת חלקת יעקב (סי' קפו)⁸ שו"ת אבן ישראל (ח"ט הל' שבת סי' ש"ע סעיף ב') ועוד, דאם החפצים מונחים שם לצורך האורה אין זה תפיסת יד, והואי גם החפץ נשכר לשוכר, כמו הדירה, ושואל כל הנאה שלו ושכירות ליומו הוי מכר, וא"כ לזמן השכירות נראה שאינם כלים של בעה"ב ולא הוי תפיסת יד להם עיי"ש, ועד כאן לא חשוב תפיסת יד אלא כשהכלים לגמרי של בעל הבית, וע"י שהם בבית השוכר יש לו לבעה"ב שם תפיסת יד, לא כן באכנסניא כנ"ל, וכהיום נראה דאין מניחים שם חפצים שאין שייך לדירה, וגם רשות להניח שם כליהם נע"י במ"ב שם ס"ק י' דדוקא כשמונח שם חפציו, אבל כ"ז שאין מונח שם אף שיש לו רשות להניח שם לא מהני, וכ"פ החיי אדם מובא בשעה"צ שם או"ק ז, וע"י במג"א סי' שפ"ד ס"ק ב', לענין חיל עכו"ם שאוסרים וז"ל ואם יש לישראל רשות להניח כלים בחדרים אין אוסרים עי'

8. וז"ל שם ועוד נלפע"ד פשוט המדקדק לשון רש"י בעירובין (פ"ה ב') וז"ל תפיסת יד, שיש לבעה"ב מקום בדירתו של זה שנותן כליו שם להצניע וכן לשון המרדכי סוף עירובין ולשון האגור סי' תקע"ג וז"ל מיהו נראה לי דלא חשוב תפיסת יד אלא בעה"ב שמשכיר ביתו ומעכב לעצמו אחת מפינות הבית להניח שם כליו, נראה בעליל דמירי שבעה"ב השכיר רק ביתו והחפץ המונח שם לא השכיר כלל ושייך לבעה"ב, משה"כ מקרי תפיסת יד, וכן יש לפרש לשון הרמב"ם וטושו"ע, אבל אם הבעה"ב השכיר החדר עם החפצים שבשם, זה לא מקרי תפיסת יד כיון דהחפץ מושכר להשוכר כמו החדר ושכירות ליומא ממכר הוא אף במטלטלין כמבואר ב"מ (נ"ו ב') לענין אונאה ועי' בתוס' שם ד"ה והאי ובע"ז (ט"ו א') ובתוס' שם, ומג"א סי' רמ"ו (ס"ק ח') דשכירות קני' לחומרא לענין דמצווה על שביתת בהמתו ובחזו"מ סי' קצ"ח (סעיף ה') דחצר הנשכר קונה מתורת חצר נע"י ב"מ י"א וגיטין ע"ז, ועי' נדרים (מ"ו ב') לענין המודר הנאה מחבירו ויש לו מרחץ ובית הבד מושכרים בעיר אם יש לו תפיסת יד אסור, נמי משמע דתפיסת יד מקרי מה שלא השכיר רק שייר לעצמו, וא"כ בני"ד בבתי מלון שגם החפצים מושכרים להשתמש בהם יחד עם החדר זה לא מקרי תפיסת יד דלא עדיפי מהחדר בעצמו שאינו רק מושכר לו ומקרי שלו לענין דצריך ערובי חצרות, ועי' מ"ב ש"ע (ס"ק י"א) דתפיסת יד לא מהני רק כשיש לו רשות להניח בשם ובאין לו רשות רק שהניח בדרך מקרה רק שהשוכר אין מקפיד לא נעשו על ידי זה כאורחין, א"כ כש"כ אם החפצים מושכרים להשוכר - ולפע"ד זה ברור ופשוט, הגע בעצמך במדיניות הללו שהתנורים והכירות שבכל החדרים הם מטולטלים ושייכים לבע"ב רק הם מושכרים להדירין יחד עם החדרים להשתמש בהם, הכי יעלה על הדעת לפטור הדירין מלעשות ערובי חצרות מטעם תפיסת יד שיש לו לבעה"ב בהחדרים, וכל המערבין מברכין ברכה לבטלה עכ"ד.

אי מהני תפיסת יד אצל בעה"ב עכו"ם, כגון במלון עכו"ם

ואי מהני תפיסת יד אצל בעה"ב עכו"ם, ונפק"מ כגון במלון [האטע"ל בלע"ז] עכו"ם, הנה מלשון הרמב"ם והמחבר (סי' שע סעיף ב') דתפיסת יד מהני, לפי שנעשו כולם כאורחים אצלו, ולפיכך גם הם מותרים וכו', הנה בדין אם נאמר דאורח ישראל בטל לגבי בעה"ב נכרי תלוי באשלי רברבי, דהנה דעת היד אפרים (סוסי"ש) דאף בפונדק שיש שם בעה"ב עכו"ם קבוע, אמרינן דהאורחים נטפלין להעכו"ם, ואין צריכין לשכור ממנו הרשות, וגם אין אוסרין זע"ז, וכ"פ בקיצור שו"ע (סי' צד הל' יד) אבל הפרמ"ג כתב דפונדק של עכו"ם אוסרין זה על זה, והמ"ב (סוסי"ש) בשעה"צ אות לו) כתב ראי' לדברי הפרמ"ג עיי"ש וע"ע בשו"ת מנחת יצחק (סי' נה) שהביא משו"ת חיים שאל כ"ב סי' כ"ב דס"ל כהיד אפרים עיי"ש, וא"כ אי מהני תפיסת יד אצל מלון עכו"ם תלוי בפלוגתא הנ"ל אם נאמר דאורח ישראל בטל לגבי בעה"ב נכרי והבן, ומדברי התשב"ץ (ח"א סי' מה) נראה דס"ל דמהני תפיסת יד אף אצל בעה"ב עכו"ם, והוא כדברי יד אפרים הנ"ל.

היוצא לדינא דאם אין אוכלים יחד במקום אחד, צריכין לערב, ואם יש ביניהם שאינם מקבלים מאכליהם מבית תבשיל הכללי, אף שהם נוטלים קצת מאכלים כמו ירקות וכדו', וכ"ש אם רק שותים קאפה מהם זה בוודאי לא

שפ"ב סעי' יח, ועי' בפרמ"ג בא"א שם, דלענין אורח עכו"ם האוסר מיד מ"מ שרי כשיש רשות לבעה"ב להניח שם שום כלי, לבעלי הבתים להניח בתוך חדרי האורחים כלים שאינו שייך להחדרים עיי"ש, אמנם כאמור כל זה בנכרי ולא בישראל [כנראה דאין הדרך כהיום שהבעה"ב יניחו בחדרם של השוכרים (האורחים) את כליהם, ועי' בשו"ת נטע שורק (או"ח סי' כט) לענין בחורים ששוכרים חדרים מיוחדים עם חפיצים הנצרכים להם מטה כסא שולחן ומנורה מבעל האושפיזא אם צריכים לעשות עירוב חצירות ומצדד שם שלא צריכים לערוב עירובי חצירות מהאי טעמא שיש כח ורשות לבעל האושפיזא להעמיד שם חפיצים אם ירצה וקאמר שם וז"ל וכל זמן שלא הותנו שאין לו רשות להעמיד שם שום חפץ שלו בחדרים מה שאין נצרך להם סתמא כפירושו שיש לו רשות להעמיד שם חפיצים מה שאין נצרכים להם עכ"ל, אמנם כהיום שאין הדרך כן, ואדרבה הדרך להשכירם החדרים מנוקים מכל, בוודאי כל זמן שלא הותנו להעמיד שם כליהם, אין להם רשות ע"ז], וא"כ אין לנו היתור של תפיסת יד בעה"ב, ועוד הרי דעת הערך שי (סי' ש"ע) דתפיסת יד היינו דווקא בחדר האוכל במקום פיתא, וכ"פ בשו"ת מי יהודא הו"ד בשו"ת בצל החכמה (ח"ה סי' ק"מ) עיי"ש מה שהאריך בזה, וע"ע בחזון איש (סי' צב [כתח]) דנראה דס"ל דצריך תפיסת יד בכל חדר וחדר, ע"כ קשה להקל מדין תפיסת יד בחפצים המושכרים להם.

9. ונסתפקתי אי מהני בזה שיש כיום ברוב בתי מלון של עכו"ם, כלי חשק האסורים [שאינם ניטלים מחמת כבוד, ביד אחת, ע"י אדם אחד, כף החיים סי' ש"ע או"ק י'] שאין יד ישראל משתמש בהם, אמנם בעצת היצר הם מונחים בכל החדרים ובכלל דמי השכירות להשתמש בהם, אי זה נחשב כתפיסת יד, דהרי אין הישראל רוצה בזה, וגם אין בידו להניחו מחוץ לחדרו, או דילמא כיון דהם נכללים ברמי השכירות אף שאינו רוצה להשתמש בהם, מ"מ ע"כ הם נשכרים ולפי"ד הנ"ל אין זה נחשב לכלי בעה"ב, וגם מי יודע אם יש שם מישוה שמשתמש בהם ח"ו.

הנה עי' בשו"ת מהרש"ם (ח"ה סי' לד) דמצדד דמועיל מה שיש לבעה"ב בהחדרים תנורין של קאכליס (סטי"ם) ובימות הקיץ אין צורך בהם לאורחים כלל, ואינם מושכרין להם כלל, ורשות ביד בעה"ב להוציאם משם וכו' עיי"ש, ועי' בשו"ת בצל החכמה (ח"ה סי' קמ אות יא) מה שהאריך בדבריו, והוא לכאורה דמי למציאות הנ"ל, אמנם צ"ב לשונו שכתב "ואינם מושכרים להם" דהרי בדרך כלל מונח שם כל השנה, ואם אחד רוצה להשתמש בו אף בימות הקיץ, מי ימחה בידו, הרי נשכר להם כך, וכמו כן העי"ר קאנדיש"ן בימות החורף, מי מוחה בידו מלהשתמש בו בימות החורף, ועכ"פ הרי נשכרים להם כך עם סטי"ם בימות החמה, וכן עי"ר קאנדיש"ן בימות החורף, ואם כונתו דאין צורך בהם א"כ דמי לנ"ד, אבל אם המציאות הוא באמת שאין מושכרין להם, א"כ אין ראי' מהתם לנ"ד.

יותר מל' יום [הנהגה בספר קיצור שו"ע (סי' ס"ד הל' יד) פסק להחמיר לכתחלה לערב בלא ברכה בכל אורח, אף אם נתארח בפחות משלושים יום, אם יש להארח חדר מיוחד, וכבר כתב המ"ב ביאור הלכה סי' שע דאין לזוז מפסק השו"ע, וכ"פ בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' נה)] ובמתארח יותר מל' יום נחלקו הפוסקים אם אוסרים מיד, דעת השו"ע הרב סי' ש"ע (הל' י) דאינו אוסרת רק אחר שלושים יום, אבל המ"ב (ס"ק נ"ה) חולק ע"ד וכתב דמסתבר דאוסר מיד, ובשעה"צ (או"ק ל') כתב שכ"צ בתוספתא, ונפק"מ כגון הבא למלון ושואל בהאפי"ס, אם יש כן חדר הנשכר כבר שלושים יום, אם התשובה הוא דאין אדם כאן שמתארח כבר יותר מל' יום, אף דאפשר דעומד להתארח שם יותר מל' יום, דאז יש מקום להקל בעת הצורך [כגון דאין לו כמה לערוב, או שלא הי' לו זמן או ממי לשכור קודם השבת וכדו'] אמנם לכתחלה הנכון לערב בלא ברכה לצאת ידי ספק, ועי' בשו"ת חלקת יעקב (או"ח סימן קפו) שכתב דבלי שכירת רשות אין לערב לחומרא, משום שלא יאמרו עירוב מועיל במקום נכרי וכנ"ל.

אמנם בדרך כלל אין הבעה"ב דרים בהאטע"ל בקביעות, רק אנשים שם למספר שעות חלקו ביום וחלקו בלילה לנהל עניני המלון, וע"כ אין לנו היתר זה, וגם מצוי בהאט"ל הגדולים והמפורסמים שהחדרים נשכרים ליותר מל' יום, ובפרט הנשכרים לעכר"ם בעלי מסחר.

ואם יש להבעלים תפיסות יד בהחדרים, עי' בדברינו הקודם (אות ג'), וכאמור שם למעשה אינו מצוי כל כך המציאות, וכן הרי כל זה כשהבעלים או שכירו ולקטו דר שם, וגם זה אינו מצוי כאמור שם, והכל כפי הענין.

וגוי המתארח במלון ישראל אם רגיל לבא אזי אוסר אפילו בפחות מל' יום, וצריך לשכור ממנו, אבל אם אינו רגיל לבא דינו כאורח ואינו אוסר עד ל' יום וכמבואר בסי' שפ"ד.

מלון שהבעלים הם עכו"ם

ואם בעליהם הם עכו"ם כבר כתבתי לעיל דתלוי באשלי רברבי אי דין אורח בטלים

מקרי מקבלי פרס, וצריכין לערב ע"ח עם ברכה כהלכתו, אמנם אם כולם כאחד מקבלים מאכליהם מבית הבשיל הכללי, יש מקום להסתפק בזה, וע"כ בוודאי צריכין לערב אמנם יערבו בלא ברכה, וכן פסק בזה בשו"ת ויען יוסף (או"ח ח"א סי' רו).

ד

ועתה נברר היוצא לנו מזה בנוגע לשובתי שבת במלון [האטע"ל] ויש במציאות הדברים שונים זה מזה, יש אכסנאין שאין אוכלים שם כולם במקום אחד, רק כל אחד שוכר חדר לעצמו לאכילה ושינה, ויש אכסנאין שחוץ מחדר השינה, גם נותנין שם לאכול, וגם בזה שונים המציאות, דיש מהם שנותנין רק סעודה אחת כגון סעודת שחרית, ושאר סעודות אוכל כל אחד בחדרו, ויש שנותנין כל הסעודות ואוכלין שם בחדר המיוחד לכך, כולם ביחד או זה אחר זה, ויש שמביא כל אחד או הרוצה המאכלים לחדרו ואוכל שם, ואפרטם אחת לאחת בעזהש"ת.

ומקודם נקדים דכל הנידון הוא בשני יהודים הגרים בדירות נפרדות בבית [בחצר] אחד יחד עם גוים או אפילו גוי יחידי, דאז צריכין לערב ביניהם וגם שכירות רשות, אבל יהודי יחידי או אפילו ב' יהודים הגרים בדירה אחת, אף כשגרים באותו בית עוד גוים, אין צריך לא עירוב ולא שכירות, ומותר לטלטל בכל הבית, וגם בחצר אם הוא מוקף מחיצות כדין, ואם אין ביניהם גוים רק יהודים בדירות נפרדות צריכין לערב ביניהם. [שו"ע סי' שפב].

מלון שהבעלים הם ישראל ודרים שם

והנה באכסנאים שבעליהם הם ישראל, והבעלים או שכירו ולקטו [שו"ת חיים שאל כ"ב סי' כ"ב] גם דר שם בקביעות, אם כל האורחים שם מתארחים פחות מל' יום, אינם צריכין לערב, והוא ע"פ המבואר בשו"ע סי' ש"ע (סעיף ח') דהאורחים בטלים לגביה הבעה"ב, וכן אם יש שם עוד אורחי עכו"ם, אין צריך שכירות רשות מהם, ומה שאמרו דאורחים אוסרים זה על זה, היינו ככולם אורחים שאין שם בעה"ב קבוע, או באורחים

דעתם כבר נתרפא או שאין תועלת שישהה בבית החולים או שלדעתם מקומו בבית חולים אחר, הרי מצי לסלקו בעל כרחו של החולה, י"ל דהכל מודים דאין זה בגדר רשות כלל].

אמנם במלון שיש לו כמה קומות, והמדרגות הם בחוץ בחדר בפנ"ע [כמו שהוא בדרך כלל בבתי חולים] אז באותה קומה לבד יכול לטלטל אף בלא עירוב, אם יכול הבעה"ב לסלקו לקומה אחרת, אבל בחדר המדרגות וב"האל" וה"לאבני" אסור, שהרי הוא משותף לכל הדיירים מכל הקומות.

מלון שכל אחד אוכל כל הסעודות הקבועות בחדר אחד

במלון שכל אחד אוכל כל הסעודות ביחד במקום אחד כגון באולם המיוחד לאכילה, אף שאין אוכלים ביחד בזמן אחד רק בזה אחר זה, וכגון שיש איזהו שעה מיוחדת ומוכן לכל אחד לאכול וכדו', אפילו יש מהם שאוכלים ממאכלים משלו, כיון דכולם אוכלים בחדר אחד, אף שיש איזה מחיצה לצניעות וכדו' המפסיק בין שלחן לשלחן, כבר כתבנו לעיל, דבזה שכולם אוכלים בחדר אחד, א"צ לערב, דהרי זה כולם נחשבים כאיש אחד, אמנם היינו דווקא סעודות הקבועות בעינן שיהא נאכל יחד, אבל סעודות ארעי אף שכל אחד אוכל לבדו בחדרו א"צ לערב כנ"ל, וכמ"ש בערוך השלחן (סי' שע הל' יז) וז"ל דמה שכל אחד ישן בחדר בפני עצמו וגם שותה שם תמיד ואוכל שם אכילת עראי, מ"מ א"צ עירוב, כיון דבסעודות הקבועות" אוכלין בחדר אחד וכדו'.

מלון שאין אוכלים כל הסעודות ביחד בחדר אחד

אמנם אם אין כולם אוכלים בחדר אחד, וכגון שיש ב' חדרים מיוחדים לאכילה, או שיש אפילו יחודים שאוכלים בחדר אחר, וכן אם אין כל הסעודות נאכלים ביחד שם, ולפי דעת הערך ש"י (סי' שע) אף אם אוכל רק סעודה אחת בנפרד צריכים לערב, דבעינן להיות ביחד בכל הסעודות, וכן מתבאר בדברי הערוך השלחן הנ"ל, אז צריכין לערב, וגם שכירות רשות מהעכו"ם אם יש שם עכו"ם.

לבעה"ב נאמר רק לבעה"ב ישראל או אפילו לבעה"ב עכו"ם, וכן הרי דעת כמה ראשונים דבשוכרים מן העכו"ם אפילו לפחות מלי' אוסרים מיד, ורק בשאלה יש חילוק בין פחות או יותר מלי' יום, ע"י בשו"ת בצל החכמה (ח"ה סי' קמ"א) שהביא דבריהם, ע"כ בבבעה"ב עכו"ם, אף אם כל המתארחים הם שם פחות מלי' יום, מ"מ צריכין לערב בלא ברכה, וכן שכירות רשות, ומדין תפיסות יד ע"י דברבינו הקודם (אות ג').

בשיש לבעל המלון זכות להחליף חדר האורחים מחדר לחדר

הנה בהרבה מלונות הנהוג שיש לבעל המלון הזכות להחליף חדר האורח מחדר לחדר, וא"כ לפי המבואר בתוס' (עירובין עב ע"א ד"ה ומודין) שכתבו וז"ל ומיהו אם יש לאדם סופר או מלמד בביתו או כעין אותן הבחורים הבאין ללמוד תורה ושרויין כל אחד בחדר או בעלייה בפני עצמו וכו' אין אוסרין זה על זה, דאין משאיל להם רשותו לאסור עליו ולא זה על זה, ומצי לסלוקינהו וכו', וכ"פ הרמ"א ריש סי' שפ"ב לענין דירות אינו יהודי, ובמחבר להלן שם סעיף טז בה' שכירים וכו' עיי"ש, א"כ ה"י מקום להקל מטעם זה דא"צ עירוב ולא שכירות, ואף במלון נכרי ה"י מהני סברה זו, אמנם כתב בשו"ת חיים שאל (כ"ב סי' כב) דכנ"ד שהשכירו לזמן, נהי דיש רשות לסלקו מהחדר אשר הוא נמצא עתה, אבל הרי מחויב לתת לו חדר אחר באותו בית, עד הזמן הנשכר, וא"כ נמצא דרשותו מההא"ל והחצר יד כולן שוה, דמה לי חדר זה או חדר אחר, כיון דמהחצר א"א לסלקו, ורק באפשר לסלקו לגמרו מאותו חצר המשותף להבית, אז מהני כנ"ל, משא"כ כנ"ד באופן דא"א לסלקו רק מחדר לחדר, אבל א"א לסלקו לגמרי מהבית, לא מהני כנ"ל וצריך עירוב ושכירות. [בשו"ת להורות נתן (ח"ה סי' כט אות ט') מצדד לענין בית חולים וכתב וז"ל מ"מ יש לצדד דבית חולים גריעי טפי, דאף דלא מצי לסלקו בלא שום סיבה, מ"מ הוי בגדר מצי לסלקו, כיון דהסילוק אינו תלוי כלל בדעתו של החולה אלא בדעתם של הבעלים, ואם לפי

במלון שכל אחד נוטל מבית התבשיל מאכלים ואוכלים כל אחד בחדרם

במלון שבשכר דירה נכלל גם מאכלים, והיינו שכל אחד באותו מקום נוטל מאכלו מבית התבשיל, אם לקחת המאכל הוא קודם האכילה, וכגון בליל שבת קודש אחר התפילה כל אחד הולך ליקח מאכלים החלות יין וכל שאר הסעודה, או אפילו אם סעודות ליל שב"ק נוטל בערב שבת בעוד יום, אבל סעודות בוקר הוא נוטל ביום קודם הסעודה, ונמצא דיש לכולם שותפת של פת או שאר תבשיל [דבדיעבד מהני כנ"ל] זה מהני ומועיל במקום עירוב, וא"צ עירוב אמנם עדיין צריכין שכירות רשות מן העכו"ם.

סעודת שמחה במלון של עכו"ם

ומצוי כהיום איזה בעלי שמחות שעושין שמחת חתן וכלה שמחת שבע ברכות במלון עכו"ם [וימדי דברי המקום לעורר, דיזהירו מאוד אם המקום הוא מקום מוכשר לברך שם שהשמחה במעונו כלומר שאין המקום מזוהם בפריצות של עכו"ם בפרט בימות הקיץ ה"י, וקרוב להפסיד ורחוק משכר, לעשות שמחה של קדושה במקום מסובב עם טמאות הגוים רח"ל, והרוצה להרחיק שמחתו יעשה עכ"פ במקום שהוא מטהר מפריצות עכו"ם] דאוכלין כל ישראל ביחד בחדר אחד, [ומה שהנשים אוכלות לעצמם ע"י שפורסים מחיצה ביניהם ובין האנשים, ע"י בספר ערוך השלחן (סי' שע הל' יז) דמחיצה לצניעות לא מקרי מחיצה הואיל שהמחיצה אינה שם בקביעות,

וכ"ש כשהמחיצה אינה מגעת לתקרה, אמנם אם אוכלין בחדר בפנ"ע או בעצם צריכין כאן לערב, וכמ"ש גם בשו"ת חדות יעקב (סי' קכ"ה)¹⁰ אמנם בנ"ד באופן שכולם אוכלים מבית תבשיל אחד, ויש לכולם מזון במקום אחד הרי זה במקום עירוב, ומ"מ עדיין צריכין לשכירות רשות] דאז הרי הם כנאשי בית אחד, וכלשון המחבר סי' ש"ע סעיף ד', וא"צ לערב, וגם אין צריכין שכירת רשות מהעכו"ם, כדין ישראל יחידי הדר עם העכו"ם.

אמנם אם יש לחוש שיש עוד איזה ישראל במלון, וכן אם יש אחד מהמשתתפים שאוכל בחדר שלו, ולפי דעת הערוך ש"י אף אם אוכל רק סעודה אחת בנפרד צריכים לערב, דבעיני להיות ביחד בכל הסעודות, וכן מתבאר בדברי הערוך השלחן דלהלן וכנ"ל, וא"כ בנידון כזה צריכין לערב וגם שכירות רשות.

אמנם כל זה באוכל לבדו הסעודת הקבועות אבל מה שאוכל כל אחד בחדרו אכילת עראי, א"צ עירוב, וכ"כ בערוך השלחן (סי' שע הל' יז) וז"ל דמה שכל אחד ישן בחדר בפני עצמו וגם שותה שם תמיד ואוכל שם אכילת עראי, מ"מ א"צ עירוב, כיון "דבסעודות הקבועות" אוכלין בחדר אחד וכו'.

ואם אינם אוכלים יחד בחדר אחד, אף שכולם לוקחים מאכלם פיתם ותבשילם מבית התבשיל, וא"כ הרי זה במקום עירוב כנ"ל כיון דיש לכל אחד פת במקום אחד, אמנם בזה צריכין עדיין לשכירות רשות וכנ"ל.

10. בשו"ת אבן יקרה (ח"ג סי' ק) כתב וז"ל באשר שאל חו"ד אודות פסקו של זקני הרה"ג ז"ל מטארנא ששכח לעשות ערובי חצרות בערב שבת של חול המועד סוכות, ובליל שבת נזכר וה"י דואג לפי שכל אנשי החצר לא ה"י להם אלא סוכה אחת, ופסק שמוטר לטלטל בשבת ההוא בלא ע"ח דהא כל הטעם העירוב הוא שאנו רואין כאלו כל בני החצר דרים באותו בית שמנוח בו העירוב לפי שהוא מקום דסעודתם וא"כ בחג הסוכות שכל בני החצר אין להם רק סוכה אחת וסועדים רק שם אין צריך לעירוב עכ"ד, לענ"ד צדקה הוראתו של זקנו ז"ל ומה שהביא בשם הגאון מוהרי"ש ג"ז ז"ל מלבוש [הגאון בעל שואל ומשיב] שפקפק בדבר מטעם שהרי נשים וקטנים אינם חייבים בסוכה וצריכין עירוב, הטיב אשר השיב זקנו ז"ל ע"ז דנשים וקטנים אינם אוסרים כלל, וע"י תוס' סוכה (כ"ז ע"ב) דנשים וקטנים עדיפי עוד משותפים, דאפי' למאן דס"ל דסוכת השותפין פסולה, מ"מ איש וביתו לא חשיבי שותפין עיי"ש, והא כל עירוב שלנו הוא מדין שיתוף כמבואר ברמ"א סי' שס"ו, ואם שיתוף מהני לענין טלטול בחצר כ"ש איש ובני ביתו, ואולי חשש הגאון מלבוש על נשים שאין להן בעלים שם ואוכלות בבית עצמן, ובאופן זה דבריו נכונים עכ"ד, הנה דבריו עולים שפיר כשבני ביתו אוכלים ממאכלו האשה נגרת בתר הבעל והיא בכלל מקבל פרס, וכולם שותפים בדבר, אבל כגון בשמחה שכולם אוכלים מבעל השמחה ואין כאן שותפות של כל משפחה, ואי מדין מקבלי פרס, הרי כפי דברינו רק בן אצל אביו וכן אשה אצל בעלה, הם בכלל מקבלי פרס.